

Liburuak

KRITIKA

Heriotza La Fenicen.

Donna Leon. Itzultzailea: Koro Navarro.

Erein. 408 orrialde. 22,90 euro.

Helduen literatura*Saioa Ruiz Gonzalez*

Oraindik errudun bila

“HAS GAITEZEN HASIERATIK”. Lewis Carrolllek behin esandako hitzei jarraiki ekin diot Donna Leonen polizi-eleberri zikloaren lehen alea irakurtzeari. Genero hau jorratu duten Chandler, Camillieri edo Mosley bezalako idazle handien ildotik, *Heriotza La Fenicen* (1992) eleberriaz, gure detektibe ezagunen zerrendara gehitu beharreko Guido Brunetti izeneko *commissario*aren ibilbidea martxan jarriko da.

*La Traviata*ren bigarren ekitaldia hastear dela Helmut Wellauer, alemaniar opera zuzendari ospetsua, hilda aurkituko dute Veneziako La Fenice antzokian. Hiltzailearen seinalerik ez, eta ikerketarako abiapuntu bakarra katilu, batean aurkitutako potasio zianuroaren aztarnak.

Wellauerren eremu profesionala osatzen zutenek diote, maisuaren lanek galduta zutela urte batzuk atzeragoko distira. Brunettik berak elkarrizketatuko dituen pertsonaiengandik bildutako informazioak ondorioztatuko duenez, bere famaren gailurrerako bidean etsai andana utzi zuen. Hala ere, hildakoa-aren izaera despotikoaren berri ematen duten datu hutsalez gainera, hura hiltzeko arrazoirik eduki zezakeen inor ez da ageri. Baina, ba al da norbait hiltzeko pisuzko arrazoirik?

Brunettik maisuaren iragana ikertzeari helduko dio, eta atzerakako prozesu horren bitartez, krimen bati buruzko narrazioa zirudiena, biografia ilunaren inguruko kontakizuna bilakatuko da, pertsonaia ospetsu baten iraganeko eskandaluak azaleratuko dituena. Nor izan zen egiazki Helmut Wellauer?

Ikerketak hartuko duen norabide horren inguruan gorputzuz joango da eleberriaren trama. Opera maisuaren bizitza pribatua heriotzaren arrazoiak bilatzeko gehiegizko tema horrek, ene ustez, intriga maila murrizten du, tokian tokiko pertsonaiei eskainitako karakterizazio eskasak ez baitu irakurlearengan hiltzaile baten perfila irudikatzeko aukerarik ematen. Denak ala inor ez? Imajina ezin genezakeen bukaerara iritsi arte ez gara konturatuko horrek betetzen duen funtzioaz.

Hemen ez da errudun/biktima banaketa zorrotzik ageri. Ustezko krimen bat argituko duten giltzarrien bilaketa prozesu horretan hildako baten iraganeko trazu zikinak azaleratzen diren heinean, irakurlea ohartuz doa epailearen ardura bereganatzen duela. Eleberriaren amaierak kasuaren itxiera dakar, baina ez benetako errudunaren izena. Azken orrialdetik aurrera irakurlearen esku geratuko da, errudun/biktima izatea zeini dagokion aukeratzeko erabakia. ■

Herri kurduaren epopeia nazionala

Urtzi Urrutikoetxeak laburtu, apailatu eta euskaratu du Mem eta Zinen istorioa, Ehmede Xanik izkiriaturako herri kurduaren epopeia nazionala, eta Txalapartak eman du argitara. Shakespeareren *Romeo eta Julietan* gertatzen zen moduan, gizarte maila diferenteko bi gazteren maitasun tragedia

da kontakizunaren ardatza. Ezinezko maitasun horren bidez, ordea, garaiko gizarte kurduaren eta Ekialde Hurbilaren errealitatea hurbiltzen digu liburuak. Jauntxoek kontrako borroka, ukazioen kontrako altxamenduak eta hizkuntzarekiko atxikimendua aurkituko ditu irakurleak obra honetan, besteak beste. ■

Mem eta Zin.
Ehmede Xani.
Txalaparta.
83 orrialde.
10 euro.

Miren Agur Meaberen ‘Zazpi orduak’

2010aren amaieran bi liburu publikatu zituen Miren Agur Meabek. *Bitsa eskuetan* poemarioa, batetik, Susa argitaletxean; eta bestetik, beharbada isilago pasatu den *Zazpi orduak* hau, Elkarren. Lekeitioko idazleak sarreran ohartarazten dizu liburu honetara ez duzula hurbildu behar “paisaia bati urrutetik begiratzen dionaren moduan”, horrela ez baituzu barruan aurkituko duzunarekin behar bezala gozatuko. “Liburu hau ez da ohiko begiekin irakurtzekoa” jarraitzen du Meabek, “hau preziatzeko, magiaren kristala ipini behar duzu begietan”. Funtsean, istorio nagusi baten inguruan egituraturako ipuin eta koplak aurkituko dituzu barruan, sentipenak eta emozioak. ■

Zazpi orduak.
Miren Agur Meabe.
Elkar.
165 orrialde. 17 euro.